

Gazeta Krakowska.

Wychodzi codzienne oprócz niedziel
i świąt uroczystych w drukarni
STANISŁAWA GIESZKOWSKIEGO.

№ 61.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście
miesięcznie złotych sześć.

WTOREK 16 Marca 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryż.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
13	6 27" 6" 2 5 10 7.	596 - 9° 829 - 0, 452 - 3.	0 0. 3 1. 0 1	82 ZPn. Zachodni słaby 56 ZPl. Zachodni „ 30 „ „	Chmurno Pogoda Pogoda z Chmurami	
14	6 7" 2 8 10 9.	389 - 5° 098 + 935 - 0.	8 1, 9 1, 6 1,	21 62 PPl. Wschodni „ 75 Zachodni „	Chmury Chmurno Pochmurno	w nocy Śnieg po południu Śnieg

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 1 Marca. —

Journal des Debats na początku swego dzisiejszego numeru umieścić następną wiadomość: „Okoliczności zbyt znane, byśmy je powtarzać mieli, a względem których nakazaliśmy sobie milczenie, którego wcale nie żałujemy, stały się powodem chwilowego zakłócenia stosunków pomiędzy posłem angielskim a francuzkim ministrem spraw zagranicznych.

Czytamy w *Union monarchique*: nakoniec pokój przywróconym został pomiędzy panem Guizot a lordem Normanby. Pan Guizot nie chciał dać objaśnień, któreby go poniżyły publicznie, dla tego starał się przypadkiem spotkać pana Normanby, a ten przypadkiem znajdował się o piątej wieczorem u hrabiego Appony. Jakim sposobem pan Guizot dowiedział się, że poseł angielski miał oddać wizytę panu Appony, nie wiadomo, dość że pan Guizot przybył; objaśnienia dał pierwój pan Guizot, który protestował jak najmocniej, że nie miał nigdy myśli obrażenia pana Normanby, ten słuchał tego wszystkiego zimno, chociaż grzecznie; hrabia Appony się wmięszał, kwestyą załatwiono nagadawszy się wiele przeciw plotkom. Lord Normanby oświadczył tylko, że dalej reprezentować będzie swój rząd w Paryżu i że przyjmuje przeproszenie. Tak więc prywatnie sprawę załatwiono mniej więcej. Ale o kwestyi hiszpańskiej nie wspomniano ani słowa.

— Madryt 22 Lutego. —

Karliści, którzy w dniu 16 b. m. wkroczyli do Cervera, opuścili to miasto następnego dnia w południe, udając się do Guisona. Oddział 30 żołnierzy, który się w tym mieście znajdował, zamknął się w jednym z domów i ztamtąd dawał ognia do karlistów. Gdy jednak karliści zagrozili podłożeniem ognia, żołnierze poddali się dobrowolnie i przyłączyli do kar-

listów. Oficerowi pozwolono udać się do Cervera. Karliści opuścili Guisona i przenocowali w Iborra, gdzie bawili do 17 w południe i tam oświadczyli żołnierzom królowej, którzy się do nich przyłączyli, iż mogą się oddać, jeżeli nie chcą do nich przyłączyć się stanowczo. Kilku żołnierzy korzystało z tego pozwolenia, otrzymali od karlistów pieniądze i paszporta i z temiż udali się do Leridy. Tutejsze dzienniki progresistowskie dowodzą, że karliści „dziwnie“ postępowali, wszędzie płacili gotówką i nikomu nie robili przykrości za opinie polityczne. Sam Tristany oświadczył mieszkańcom Cervery, iż się niczego bać nie potrzebują, że odtąd w Hiszpanii już nie ma stronnictw. Wczoraj puszczone tutaj wieść, że Tristany zajął rękodzielnicze miasto Igualda pomiędzy Cervera i Barceloną, że zabrawszy kassy publiczne wawozami gór udał się do Martorell, o cztery mile od Barcelony. Wiadomość ta jednak potrzebuje potwierdzenia.

Clamor publico mówi dzisiaj: wiadomości z Katalonii są bardzo niepokojące; wiadomo każdemu, że tam naczelnicy karlistowscy, Pap del Oli, Forcadell, Arevalo, Goinez, Torres, Cubells, Heyo, Garofa i Placido de Munt wkroczyli. — Zdaje się, że Forcadell został mianowany przez hrabiego de Montemolin generał-kapitanem całej Katalonii, Pap del Oli jeneralnym komendantem prowincyi Barcelony, a Tristany jeneralnym komendantem Taragony. Osoby dobrze uwiadomione donoszą, że Cabrera oddawna bawi w Hiszpanii i czeka tylko ogólnego powstania, by stanąć na jego czele. — Tutejsze dzienniki żądają, by gabinet teraz swymi środkami zyskał sobie zaufanie progresistów; inaczej cały kraj pogrążonym zostanie jak w 1835 w nową wojnę domową. Duch podobny objawił na wczorajszym posiedzeniu kortezów pan Cortina, który w nader znakomitej mowie, z namiętnością wszystkich słuchaczy porywającą, w najczarniejszych far-

bach politykę ostatniego gabinetu wystawiał. Oświadczywszy, że gabinet ostatni w połączeniu z dworem zagranicznym, ograniczając wybór królowej do jednego xięcia, zmusił ją do wybrania dzisiejszego swego małżonka, że infantka stała się ofiarą chciwej i interesownej polityki, usprawiedliwił się z zarzutu, że on infanta don Enrique do błędów nakłonił, stawiając listy infanta don Francisco de Paula, w których tenże zaklina go, by jego syna za granicą prowadził. P. Cortina tej prośbie nie chciał zadość uczynić, ponieważ uważano go za naczelnika pewnego stronnictwa; oświadczył także, iż Epartero nie przyjął nader świętych ofiar czynionych mu przez hrabiego de Montemolin a Mendizabal nie udał się na konferencyę, której od niego żądał Cabrera.

Królowa dotąd niechce pozwolić na odwołanie z Katalonii generała kapitana Breton, który chory leży w Solsona.

Do dziennika *Heraldo* piszą z Rzymu, że don Miguel wyjechał z tamtąd opatrzony paszportem hanowerskiego rezydenta do Gibraltaru.

Głoszą, że część eskadry angielskiej stojącej na rzece Tagu otrzymała rozkaz odpłynąć do Tunis i do wysp Balearskich.

Pułk piechoty ma z Sewilli odpłynąć do Barcelony.

— *Konstantynopol 10 Lutego.* —

Ostatnie depesze z Aten nadały tutejszemu życiu ruch, jakiego dawno nie byliśmy świadkami. Powodem tego był wypadek następujący: Grek Tazmi Caratasso, zostający w służbie króla Otona jako adjutant przyboczny, chciał się udać do stolicy Turcyi, ale poseł turecki nie chciał mu zawizować paszportów, dając za powód, że adjutant ów należy do rozmaitych machinacyj tajnych, Porcie nieprzyjaznych. Odpowiedziano na to, że stopień adjutanta królewskiego jest dostateczną rękojmią. Wywiązała się ztąd korespondencya, ale pan Musurus, turecki sprawujący interesa, opierając się na instrukcyach od swego rządu odebranych, podpisu dać nie chciał. Udał się jednak do pana Coletti, prezesa rady ministrów, a nie zastawszy go, zostawił swego sekretarza dla dania temu ministrowi objaśnień. Pan Coletti zażądał stanowczej odpowiedzi w przeciągu 24 godzin. Sekretarz zobowiązał się do tego, ale czy to przypadkiem, czy też przez niedbalstwo odpowiedź na drugi dzień nie przyszła. Tego wieczora był bal u dworu, pan Musurus na nim się znajdował. Za ledwie jednak zbliżył się do króla, by złożyć swe uszanowanie, król Otto zimno go przyjąwszy, rzekł dość oschłym tonem, iż sądzi, że król Grecyi ma prawo do większych względów ze strony posła sułtana i t. d. i t. d. Te wymówki z goryczą uczynione w obec całego ciała dyplomatycznego, przeraziły pana Musurus; w dwie godziny później zażądał najzupełniejszego zadość uczynienia za to postępowanie króla względem siebie, odmówiono zadość uczynienia, a pan Musurus zażądał paszportów. Całe ciało

dyplomatyczne prawie oświadczyło, że minister wysokiej Porty nie ma słuszności i król już miał kazać wydać paszporta, gdyby nie pan Piscatory, jak zapewniają. Sprawę odesłano do Konstantynopola, a pan Coletti posłał Ali-Effendemu list w którym całą winę zwała na pana Musurus. Ale ten ostatni w depeszach swoich zrzęcznie się usprawiedliwił; dywan natychmiast go zatwierdził, bez naradzenia się nawet z postami wielkich mocarstw. Porta *ab irrato* chciała wydać postanowienie, któreby nieodwołalnie poróżniło oba rządy. Miano już wyprawić parostatek turecki z rozkazem dla pana Musurus, by opuścił bezzwłocznie Ateny, jeżeliby mu król nie napisał listu z przeproszeniem. Ciało dyplomatyczne przestraszone, zebrało się zaraz u posła francuzkiego, ażeby porcie uczynić przedstawienie zbiorowe. Reprezentanci pięciu wielkich mocarstw, odbywali konferencyę od 9 wieczorem do 1 rano. Rozprawy były dość żywe, zdania rozdzielone i nie można się było porozumieć względem przedstawienia mającego się uczynić Porcie. Jednak na drugi dzień ambasador francuzki był u wielkiego wezyra i jako środek pojednawczy podał projekt wizyty pana Coletti u pana Musurus. Tegoż samego dnia miała miejsce druga konferencya posłów wielkich mocarstw u internuncjusza austriackiego, który się udał zaraz do wielkiego wezyra, by go uwiadomić o skutku narady. Dyplomacya podawała projekt zadość uczynienia, który zostać powinien przyjętym; ale dywan nie uważał na te usiłowania, które z resztą nie wszystkie były szczeremi i oprócz matych zmian, pierwsze postanowienie Porcy utrzymano. Przedwczoraj wyprawiono parostatek turecki do Aten z depeszami do pana Musurus i z listem ministra spraw zagranicznych do pana Coletti. Ten list jest to ultimatum napisane w dość surowych wyrazach. Porta zatwierdza w nim najzupełniej postępowanie swego posła, jego instrukcyę upoważniły go do tego co zrobił. Stopień adjutanta przybocznego króla Otona nie był dostatecznym powodem do wydania paszportu osobie za niebezpieczną przez wysoką Portę uważanej. Sułtan także uważa się obrażonym postępkami króla Otona, względem jego reprezentanta i domaga się, by prezes rady ministrów w imieniu króla Otona napisał do pana Musurus list, w którym wyrazi mu żal najzupełniejszy za ten brak koniecznego poszanowania, w przeciwnym razie stosunki pomiędzy Portą i Grecyą mają być przerwane.

Rozmaitości.

O UŻYCIU ETERU SIARKOWEGO PRZY OPERACYACH CHIRURGICZNYCH.

(Dokończenie.)

Jakkolwiek rozmaite są te zjawiska podrzędne, w ujęciu parą eterową, najważniejszą, stale po-

jawiająca się i podziwu godną jest nieczułość na bóle. Skoro tylko machina ludzka zaktóconą zostanie skutkiem wciągnięcia pary eterowej, zakłócenie to uderza najpierw na czucie a kiedy zmiana eterem sprawiona usuwa się powoli, na samym ostatku dopiero odzyskuje się ową zdolność czucia na ból. Stałe postrzeganie tych faktów potężnie nastęrcza argumenta na poparcie kilku nowych idei, wyłożonych przez p. Gerdy, w dziele jego „Physiologie philosophique des sensations. Uczony rozbiór rozmaitych sposobów czucia, poprowadził p. Gerdy do odrzucenia przyjętego od dawna i tak powszechnie podziału na pięć zmysłów; przedstawił on nową teorię, w której liczba naszych zmysłów znacznie jest powiększona. Nie zamierzamy dochodzić teraz czy starożytni a mianowicie Arystoteles rzeczywiście błęd ogromny popełnili, podając teorię pięciu zmysłów. Nie chcemy badać czyli klasyfikacja pana Gerdy całkiem się zgodzić nie da z starożytną. Ograniczywszy się tylko na przytoczeniu świeżo wynalezionej punktu zapatrywania się z którego wychodząc, ustanawia p. Gerdy różnicę między zmysłem dotykania właściwego, a dotykaniem ogólnem, i uważa je za dwa zmysły odmienne; pierwszy służyć nam ma do dokładnego poznawania temperatury ciał, do oceniania czy ich powierzchnia gładka czy chropowata, czy są mokre czy suche, do wskazywania nam ich twardości, kształtu, rozległości, kierunku, położenia i liczby; drugi jest prawie wyłącznie przeznaczony do przyjmowania wrażeń bolesnych i przelewa nieokreślone tylko wrażenia z dotknięcia obcych ciał, bez poznania i oceniania istotnych własności dotykanych. Przyjmując to rozróżnienie, szczególne działanie eteru na ognisko nerwowe określiliśmy się dało, mówiąc że paraliżuje zmysł czucia.

Przewidujemy już jakich zasobów spodziewać się możemy po nowym działaczu, który dozwoli stosować do zbadania człowieka żywego, metodę podobną do tej jakiej używa artysta w obec machiny skomplikowanej, której mechanizm wykryć pragnie, to jest zatrzymuje działanie tego lub owego kółka i dochodzi jego znaczenia, roli, a oważności jego sądzi z zamieszania zaszłego w ostatecznym wypadku.

Po panu Velpeau, który przytoczył wiele faktów ciekawych i stanowczych względem użycia pary eteru siarkowego przy operacjach, p. Roux wystąpił w akademii i podał otrzymane przez siebie wypadki, a w miarę jak skupiały się fakta, w zgromadzeniu rosło zdziwienie, uwielbienie, zapal, jaki ci dwaj biegli chirurdgowie pierwsi uczuli, pomimo zimnej krwi i spokojnego ich a zdrowego sądu.

Pośród tej zgodności w pochwałach, ozwał się jeden głos niezgodnie. Szanowny członek akade-

mii nauk wystąpił jako obrońca bólu; powstawał na niemoralność, wyrzucał swoim współkolegom że na ludziach robią doświadczenia, nakoniec taką okazał miłość i drażliwość pod względem przeczności i umiarkowania, jakiej się nigdy po panu Magendie nie spodziewano. Według niego, upojenie jest ostatnim stopniem poniżenia, w jakie istota rozumem obdarzona pograżyć się może. „Jakto! aby uleczyć człowieka, zaczynacie sromotnem jego poniżeniem? zawołał pan Magendie. Na wysięgi robicie doświadczenia na bliźnich waszych, a do zadania im pary eterowej używacie metody, którą ganić muszę jako chirurda i fizyolog! Wszakżem dowiódł w wykładzie moim, o ile byłoby lepiej wprowadzać etar weewnątrz zwyczajnym sposobem, albo jeszcze lepiej, wstrzykiwać ten płyn w ateryę szyjową.“ Lubo pan Magendie przyzna się zapewne do swojego zdania, oszczędzamy mu nieprzyjemności i dalej protestacyi jego rozwijać nie będziemy. Przedstawił nam on smutny obraz człowieka, który pracami swemi potrafił sobie zjednać wziętość i znamienitą i godne zazdrości stanowisko naukowe, a teraz nie tylko nie przykaskuje przyszłym postępom nauki, której tak silny nadał popęd, lecz owszem, zdaje się jej zabraniać aby szła naprzód bez niego. Zaprawdę, lubimy bardzo widzieć w naszych znamienitych uczonych zamętowanie do nauki choćby i zazdrosne cokolwiek, hyle jednocześnie działalność ich nie ustawała. Ale kiedy professor nieczynny, z głębi swojego gabinetu, przychodzi protestować przeciwko szczęśliwym usiłowaniom uwieńczonej powodziem, może być pewny że nigdy naszego zatwierdzenia i sympatyi nie uzyska.

Po takim wystąpieniu, wszyscy obecni radzi byli usłyszeć jakie dzielne odparcie; jednakże prezydujący na posiedzeniu akademii opierał się temu; dopiero po wielu sprzeczkach PP. Milne Edwards i Velpeau, przemocą niemal dobrali się głosu i kilku bardzo przyzwoitemi słowami, wyrazili ogólne zadziwienie; wspomnieli także po krótko o środkach ostrożności, przedsięwziętych przy tych wszystkich doświadczeniach i postanowili uroczystie prowadzić je dalej, nie tylko w interesie samej nauki ale dla dobra ludzkości.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 14 do dnia 15 Marca.

Remus August, Leitgeber Józef, Romer Salamon ob., z Galicyi; -- Borkowski Xawery, Niemojewska Julia ob., Thomson Marva, Padechowicz Tomasz, Wolska Eleonora ob., Kubiczek Jakób, X. Smolaczkowski Mateusz, Maczkiewicz Antoni, Kosucki Hipolit, z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Toczyski Tomasz, Wodzicki Władysław hr., do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1462.

CESARSKO KROLEWSKI

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
W RADZIE ADMINISTRACYJNEJ CYWILNEJ.

Miasta Krakowa i Jego Okregu.

Z powodu iż Ces. Król. Rada Administracyjna, uchwałą swą na dniu 18 Lutego 1846 roku do Liczby 827 D. G. zapadła zatwierdziła w myśl Art. 910 Kod. C. darowizny dla

Domu ubogich pod opieką Towarzystwa Dobroczynności zostających, jako to:

1. Józef Cerbe w kwocie . . . Złp. 100.
2. P. Jan Kanty Wentzel . . . „ 100.
3. PP. H.Hr. Piotr i Anna Moszyńscy „ 300.
4. „ „ Józef i Józ. Szembekowie „ 600.
5. „ „ Lnd. i Marya Morsztynowie „ 200.
6. „ „ Anastazy Hr. Soltykowa „ 100.

7. JXdz Ludwik Łętowski Admin.
Dyec. Krak. Złp. 500.
8. P. Leon Podgórski " 100.
9. „ Józefa z Badenich Popielowa " 200.
10. „ Józef Stehlik w dopelnieniu wo-
li ś. p. Antoniny Kozakiewiczzo-
wój na fundusz dla dzieci. " 50.
11. JX. Fran. Xawery Stachowski Kan.

Kat. Krak. " 100.
Ces. Król. Wydział Spraw Wewnętrznych
czyn takowy jako do pomnożenia funduszy
ubogich dający i mający polepszenie ich losu
na celu a tēm samém, naśladowania godny do
powszechnój podaje wiadomości.

Kraków dnia 3 Marca 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale

K. Hoszowski.

Referendarz L. Wolff.

Nro 857.

CESARSKO KROLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okregu.

W wykonaniu artykuła 12 ustawy Hypote-
cznej z roku 1844 wzywa mających prawo do
spadku po Macieju Swietliku pozostalego, skła-
dającego się z połowy kamienicy pod L. 632
w gminie V. M. Krakowa położonej, aby z sto-
sownemi dowodami w terminie miesięcy trzech
do Trybunału zgłosili się, w razie bowiem prze-
ciwnym po upływie tego czasu, spadek pomie-
niony zgłaszającym się spadkobiercom Tomaszowi
synowi i Tekli córce zmarłego przyznany zostanie.

Kraków dnia 12 Lutego 1847 r.

Prezes

MAJER.

(2r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

W dniu 29 b. m. i r. od godziny 10 z ra-
na, w kancelaryi Dworu Państwa Chrzanów w
Okregu M Krakowa położonego, i na żądanie
tegoż, odhędzie się sprzedaż przez licytacją
33 morgów lasu, powiększłej części drzewa so-
snowego stojącego, w miejscu zwaném Kroczy-
miech będącego, od ceny szacunkowej złotych
10,000. Chęć licytowania i kupna mający, za-
opatrzeni wadium złp. 1000 monetą *courrant*
krajową, na czas i miejsce oznaczone przybyć
zechcą. Warunki kupna, sprzedaży, każdego
czasu w kancelaryi Dworu Chrzanów przejr-
zanemi być mogą.

Chrzanów d. 15 Marca 1847 r.

(1r.) F. Borelowski C. K. Kom. Sąd.

CENY ZBOŻA

*Na targowicy publicznej w Krakowie w 3ch
gatunkach praktykowane.*

Dnia 8 i 9 Marca. 1847 roku	1. GATUNEK			2. GATUNEK			3. GATUNEK		
	od	do		od	do		od	do	
	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.
Kied., Przenicy.	—	38	—	—	36	—	—	32	—
„ Zyta.....	—	36	—	—	33	15	—	—	—
„ Jęczmienia	—	33	—	—	29	15	—	—	25
„ Owsa.....	—	17	15	—	15	24	—	—	14
„ Grochu..	—	43	15	—	40	—	—	—	37
„ Jagiel. .	—	66	—	—	63	—	—	—	—
„ Rzepak letni	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ zimowy	—	33	—	—	30	—	—	—	—
„ Tatarski..	—	32	—	—	—	—	—	—	—
„ Soczewicy	—	34	—	—	—	—	—	—	—
„ Ziemiak	—	13	10	—	—	—	—	—	—
„ Wielogr..	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Konieczny	—	100	—	—	86	—	—	—	—

Centnar siana od zł. 3 gr. 6 do zł. 2 gr. 15. Cen-
tnar słomy od zł. 4 gr. — do zł. 3 gr. 15

Drożdzy wianienka złp. 10.

Jaj kurzyc kopa złp. 3 gr. —

Masła garniec złp 9 gr. 21

Spirytusu garniec z opłata zł. 10 gr. —

Okowity „ „ zł. 9 gr. —

Kaszy Częstochowskić miarka	zł. 8 gr. —
„ Perlowej pięknej „	zł. 4 gr. 12
„ Przenicznej „	4 „ 10
„ Jęczmiennej . . „	2 „ 27
„ Tatarskiej . . „	4 „ 18
„ łupanć	3 „ 24
Mąki z pod krupiek . . „	1 „ 26
Kopa Pietruszk.	2 „ 16
„ Karpiele	7 „ —
„ Kalarepy	2 „ 27
„ Selerów	4 „ —
„ Porów	2 „ 25
Korzec Buraków	8 „ 24
„ Marchwi	13 „ —
„ Cebuli	46 „ —
„ Jęczmienia do siewu płacono	36 „ —
„ Owsa „ „ „	19 „ —
Miarka Eobu	4 „ 15
„ Fazoli mniejszych	5 „ —
„ „ większych	3 „ 27

Sporządzono w C. K. Liórze Kommissaryatu Targowego.

Kraków dnia 10 Marca 1847 r.

C. K. Kommissarz Targowy.

Delegowany *Tuszyński W. Dobrzański.*

K. C. II.

Pszorn Adjunkt.

Doniesienia prywatne.

WIOSKA Szlachecka dziedzic-
zna o małą godzinę od Miasta
Krakowa odległa, przy głównym trakcie po-
cztowym Warszawskim położona, w glebie
żyźnej pszenno i żytno-jęczmiennej, dnie pań-
szczyzniane do obrobienia ziemiopłodów po-
siadająca, wraz z gospodą czyli DOMEM ZA-
JEZDNYM murowanym przy Głównej Komo-
rze Celnój Polskiej, jest do sprzedania z wol-
nej ręki, o warunkach dowiedzieć się można
w domu przy Głównym Rynku na rogu ulicy
Szewskiej Nr. 337 na pierwszym piętrze od
tyłu.

(1r.)

DOM o piętrze w połowie mu-
rowany w drugiej drewniany wraz
z Ogródem owocowym i warzyw-
nym, wozownią, stajnią i dziedzińcem w Pół-
wsiu Zwierzyniec pod Nr. 16 przy trakcie
Szlazko-Austryacko-Pruskim położony, jest każ-
dego czasu z wolnej ręki do sprzedania. Bliż-
sze szczegóły tej sprzedaży, powziąć można u
P. Ferdynanda *Golemberskiego* na Rybakach
pod N. 251 zamieszkałego.

(1r.)